

თავის განვითარების პროგრამის საქმიანობის ანგარიში

2019 წელი

თავის
განვითარება

თემის განვითარების პროგრამის ანგარიში 2019

PO1-ის ფარგლებში CSR DG:

- თემის განვითარების რესურს ცენტრის - CDRC (ინფორმაციის გადაცემა, შესაძლებლობების გაძლიერება, მიკროფინანსირების ხელმისაწვდომობა, ქსელის დაკავშირება და ა.შ.) სერვისების გაუმჯობესებაზე საზოგადოებაზე დაფუძნებული ორგანიზაციების ინსტიტუციურ განვითარებისა და სათემო ინიციატივების მხარდაჭერისთვის იზრუნებს.
- რეგიონული და/ეროვნული სსო-ების ორგანიზაციული შესაძლებლობების განვითარება საჭიროებებზე მორგებული ტექნიკური მხარდაჭერის უზრუნველყოფისა და საზოგადოებრივი ორგანიზაციების მუშაობის შესახებ საზოგადოების აღქმას გაუმჯობესებს.

2019 წელს BFW და UNDP პროგრამების ფარგლებში, CSR DG აგრძელებს ინტენსიურ თანამშრომლობას 31 თემთან (კახეთი - 18, სამეგრელო - 8, გურია - 1 და შიდა ქართლი - 1) და დამატებით სამ ახალ სათემო ორგანიზაციასთან, რომლებიც CDRC-ის მიერ გამოცხადებული ღია საგრანტო კონკურსის ფარგლებში დაფინანსდა. საერთო ჯამში, CSR DG მუშაობდა 31 სათემო ჯგუფთან.

1.1.1 თემის განვითარების ხელშეწყობა ქვეყნის მასშტაბით თემის განვითარების რესურს ცენტრის (CDRC) მეშვეობით

საზოგადოების განვითარების რესურსცენტრმა (CDRC) ორგანიზაციაში ფუნქციონირება დაიწყო 2011 წლიდან. ის რეგულარულად სთავაზობს სათემო ჯგუფებს და ორგანიზაციებს შესაძლებლობას მონაწილეობა მიიღონ ერთობლივ ტრენინგებში, სემინარებში, გაცვლით ტურებში, საგრანტო კონკურსებსა და ყოველწლიურ ფორუმებში. CDRC ასევე აქვს რეგულარულად განახლებულ ვებგვერდი და Facebook გვერდი.

1.1.1.1. CDRC-ის ვებსაიტის და Facebook გვერდის რეგულარული განახლება

ორენოვანი ვებგვერდისა და Facebook გვერდის რეგულარული განახლებები მოიცავს შემდეგს:

- სათემო ორგანიზაციების მიერ განხორციელებული პროექტების შესახებ ინფორმაციის მოპოვება და განთავსება;
- წარმატებული შემთხვევებისა და პრაქტიკის შესახებ ინფორმაციის მოპოვება და განთავსება;

- კონკურსების, ტრენინგებისა და სხვა ღონისძიებების შესახებ ინფორმაციის გაზიარება, რომლებიც აქტუალურია თემის ჯგუფებისთვის;
- ვებ-გვერდზე ინტეგრირებული სათემო ორგანიზაციების მონაცემთა ბაზაში პერიოდული განახლებები (ამჟამად ბაზაში სულ 200 ორგანიზაციაა რეგისტრირებული);
- სხვადასხვა საინფორმაციო რესურსების და საკითხავი მასალის განთავსება.

1.1.1.2 CBO ქსელი, ცოდნის გაზიარება (წლიური CBO ფორუმი - სულ 3)

2011 წლიდან CDRS ყოველწლიურად აწყობს ერთობლივ შეხვედრებს - სათემო ჯგუფების ფორუმებს; ბოლო წლებში ეს შეხვედრები ასევე მოიცავს ნომინაციებსა და ჯილდოებს ყველაზე წარმატებული სათემო ინიციატივებისთვის. გარდა წარმატებული ისტორიებისა და არსებული გამოწვევების შესახებ მოხსენებისა, ფორუმის მომხსენებლები ასევე აკეთებენ საინტერესო პრეზენტაციებს შეთანხმებულ აქტუალურ თემებზე და/ან მიმდინარე სახელმწიფო პროგრამებსა და რეფორმებზე. პროგრამული გეგმის მიხედვით, სულ სამი ასეთი სათემო ლიდერთა ფორუმი იქნება (ანუ ერთი პროგრამის წელიწადში).

წელს ფორუმი სოფელში მცხოვრებ ქალთა საერთაშორისო დღეს მიეძღვნა, შესაბამისად, უფრო საზემო ვითარებაში ჩატარდა (2019 წლის 17-18 ოქტომბერი). წინა ეტაპის მსგავსად, ფორუმი ჩატარდა პანელური დისკუსიების, თემის ლიდერების (საუკეთესო სათემო ინიციატივა) დასახელებისა და მათი შემდგომი დაჯილდოების სახით. პროექტების შედეგების დემონსტრირება მოხდა თავად ლიდერების მიერ მოთხრობილი ისტორიებით და ვიდეოფილმების საშუალებით, რომლებსაც მონაწილეები დიდი ინტერესით შეხვდნენ. პანელური დისკუსიებზე განიხილეს შემდეგი თემები:

1. ადგილობრივი სსო-ებისა და საზოგადოებრივი ორგანიზაციების მუნიციპალური დაფინანსების მექანიზმები;
2. ქალთა ეკონომიკური გაძლიერება - არსებული შესაძლებლობების მიმოხილვა; და
3. სოფლის განვითარების პრობლემები და პერსპექტივები.

თითოეულ პანელში წარმოდგენილი იყო მომხსენებლები მთავრობის, სამოქალაქო და კერძო სექტორიდან. ფორუმის მონაწილეთა რაოდენობამ 150 ადამიანს გადააჭარბა.

1.1.1.3 ეროვნული მასშტაბით მცირე გრანტები ღია საგრანტო კონკურსის გზით (3 გრანტი ყოველწლიურად)

საანგარიშო პერიოდში გამოცხადდა ერთი ღია კონკურსი (BFW-ის ფარგლებში) CBO-ებისთვის და სათემო ჯგუფებისთვის მთელი ქვეყნის მასშტაბით. ღია კონკურსი გამოცხადდა 2019 წლის თებერვალში სათემო ჯგუფებისა და ორგანიზაციებისთვის,

რომლებიც მიზნად ისახავდა ადგილობრივი/სათემო პრობლემების გადაჭრის ხელშეწყობას. ამ კონკურსის ფარგლებში სულ 17 განაცხადი შევიდა; ეს განაცხადები განიხილა და შეაფასა 5 წევრისგან შემდგარი დამოუკიდებელი საგრანტო კომიტეტი. საგრანტო კომიტეტის დასკვნითი სხდომა 2 აპრილს გაიმართა; სესიის შედეგად შეირჩა 4 პერსპექტიული კანდიდატი, რომლებიც პრიორიტეტულად დასახელდა. საბოლოო გადაწყვეტილების მისაღებად ორგანიზაციამ მოინახულა კანდიდატები და შეისწავლა შესაბამისი სიტუაციები. ამ ვიზიტების საფუძველზე მიიღეს დადებითი გადაწყვეტილება ოთხიდან სამ საპროექტო წინადადებაზე. ეს წინადადებებია:

#	განხორციელების ადგილი	პროექტის დასახელება	მოკლე აღწერა
1	ჩხოროწყუ – მუჟავა მუჟავას სათემო ცენტრი	ახალგაზრდები ცვლილებებისათვის დაფინანსება: 7606 ლარი	მუჟავას თემის ახალგაზრდებში ჯანსაღი ცხოვრების წესის პოპულარიზაცია საფეხბურთო სტადიონის მოწყობის გზით
2	მესტია - ფარი გავამლიეროთ სოფლად ახალგაზრდები	ფარის ახალგაზრდული ცენტრი დაფინანსება: 7600 ლარი	ფარის თემის არაფორმალურ განათლებაზე ხელმისაწვდომობის გაზრდა კეთილმოწყობილი საზოგადოებრივი სივრცის მოწყობის გზით
3	ახალქალაქი - ბავრა ბავრა ჯგუფი	სოფელ ბავრაში გარე განათების დამონტაჟება დაფინანსება: 6759 ლარი	ბარვას თემში კომფორტული და უსაფრთხო გარემოს შექმნა

წინა ღია საგრანტო კონკურსი გამოცხადდა 2018 წლის დეკემბერში (2019 წლის 25 იანვარი) სამოქალაქო ორგანიზაციის ანგარიშვალდებულებისა და გამჭვირვალობის შესახებ (ევროკავშირის დაფინანსებული პროექტის „სამოქალაქო საზოგადოების მდგრადი ინიციატივა“ ფარგლებში). საგრანტო კონკურსები მიზნად ისახავდა ინიციატივების მხარდაჭერას, რომლებიც აუმჯობესებენ საზოგადოების განვითარებაზე მომუშავე ორგანიზაციების ურთიერთობებს სამიზნე აუდიტორიასთან, ასევე გაზრდის მათ ხილვადობასა და ლეგიტიმურობას. გრანტის მაქსიმალური ოდენობა იყო 4000 ლარი.

მეორე კონკურსის ფარგლებში სულ 41 განაცხადი შევიდა; ეს განაცხადები განიხილა და შეაფასა 5 წევრისგან შემდგარი დამოუკიდებელი საგრანტო კომიტეტი (განმხორციელებელი პარტნიორი ორგანიზაციებიდან). საგრანტო კომიტეტის დასკვნითი სხდომა 5 თებერვალს გაიმართა; სხდომის შედეგად 12 კანდიდატი შეირჩა.

1.1.1.4 სტუდენტების ჩართულობა თემის განვითარებაში სტაჟირების, პროფესიული გადამზადებისა და სტუდენტების დაჯილდოების კონკურსების მეშვეობით (6 სტუდენტური კონკურსის გამოცხადება, 3 ტრენინგი სტუდენტებისთვის რესურსების მობილიზაციის შესახებ)

პროგრამის ფარგლებში სულ სამი სტუდენტური კონკურსია დაგეგმილი; ყოველი კონკურსის დროს ორი ან სამი წინადადება - ანუ ორი ან სამი სტუდენტური ჯგუფი იქნება ტექნიკურად და ფინანსურად მხარდაჭერილი, რათა მათ დაეხმარონ შერჩეულ თემებს კონკრეტული ადგილობრივი საკითხების გადაჭრაში. გარდა ამისა, იმ სტუდენტებისთვის, რომლებიც კონკურსის შედეგად შეირჩვიან, მოეწყობა ტრენინგები პროექტის დაგეგმვისა და მართვის, ასევე ადგილობრივი რესურსების მობილიზებისა და ადვოკატირების თემებზე.

საანგარიშო პერიოდში მიღებული გაკვეთილების საფუძველზე გადავხედეთ სტუდენტური კომპონენტის კონცეფციას და მის მიხედვით შევარჩიეთ ახალი სამიზნე უნივერსიტეტები თბილისში შესაბამისი დეპარტამენტებით: 1. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი; 2. ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი (IliaUni); 3. საქართველოს საზოგადოებრივ საქმეთა ინსტიტუტი (GIPA); 4. კავკასიის უნივერსიტეტი (CU); 5. საქართველოს უნივერსიტეტი (UG); 6. თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტი; 6. საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი (სტუ).

უნივერსიტეტის ადმინისტრაციის დახმარებით, სტუდენტური კონკურსის შესახებ ინფორმაცია გავრცელდა შესაბამის ფაკულტეტის სტუდენტებზე - როგორცაა მენეჯმენტი, BAB, MBA, სოციალური მეცნიერებები და ა.შ. სტუდენტური კონკურსის განსახორციელებლად ყველაზე შესაფერისი პერიოდი გამოვლინდა 2019 წლის იანვრიდან ოქტომბრამდე. ეს ის პერიოდია, როდესაც სტუდენტებს შეუძლიათ აქტიურად ჩაერთონ სოციალურ აქტივობებში და ამავდროულად დააგროვონ კრედიტები პრაქტიკული მუშაობის გამო.

ექვს სათემო ორგანიზაციასთან თანამშრომლობით შემუშავდა სათემო და CBO პრობლემების ამსახველი შემთხვევის კვლევები, წელს ჩვენ გავაკეთეთ ასევე ვიდეო შემთხვევები ამ პრობლემების შესახებ, რომელიც გამოქვეყნდება კონკურსის პირობებთან ერთად. პროექტის ფარგლებში მომზადდა 6 საქმე, 3 საქმე ეხებოდა სამეგრელოში (ლესიჭინე, ხაბუშე, ჩხორონყუ) და 3 საქმე კახეთის სსიპ (შრომა, ვარდისუბანი, აპენი).

საბოლოოდ კონკურსში მონაწილეობა ყველა უნივერსიტეტმა მიიღო და სულ 12 განაცხადი შევიდა. პირველ ეტაპზე 12-დან რვა გამარჯვებული ჯგუფი შეირჩა; ამ ჯგუფებმა დაიწყეს მუშაობა პრობლემის გადაჭრის შესაბამის პროექტებზე. სტუდენტთა ჯგუფებისთვის მოეწყო ორი ერთდღიანი და ერთი ორდღიანი ტრენინგი. თითოეული ჯგუფიდან თითო მონაწილე.

- პროექტის დაგეგმვა და წინადადების დაწერა - სულ 8 მონაწილე
- საინფორმაციო კამპანიის დაგეგმვა; - სულ 8 მონაწილე

- ადგილობრივი თვითმმართველობის კომპეტენციები – სულ 8 მონაწილე

სტუდენტური კომპონენტის კიდევ ერთი სიახლე წელს არის ადგილზე სასწავლო ვიზიტები. საბოლოო წინადადებების წარდგენამდე, შერჩეული ჯგუფების წევრები ეწვივნენ სამიზნე თემებს (2 ვიზიტი - სამეგრელო და კახეთი) 2019 წლის ივნისში. სტუდენტები ეწვივნენ ადგილებს და პირადად შეხვდნენ CBO-ს წევრებს სოფლისა და მისი პრობლემების შესახებ დამატებითი ინფორმაციის მისაღებად (აღწერილია შემთხვევები). სავლელ ვიზიტებში სულ 17 სტუდენტმა მიიღო მონაწილეობა.

საბოლოო წინადადებები წარმოდგენილი იყო 2019 წლის ივნისის ბოლოს. საბჭომ წინადადებები შეაფასა შემდეგი კრიტერიუმების მიხედვით: შერჩეული პრობლემის აქტუალობა/აქტუალობა; რეალისტური სამოქმედო გეგმა; ეფექტური ბიუჯეტი და მდგრადი შედეგები. დამოუკიდებელმა კომიტეტმა გამოავლინა ორი გამარჯვებული ჯგუფი თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტიდან და ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტიდან. გამარჯვებული პროექტები იყო: „ბიბლიოთეკა სოფელ ლესიჭინეში“ და „ნაბიჯი უკეთესი მომავლისკენ“ - სოფელ შრომაში.

1.1.1.5 სტრატეგიული პარტნიორობის გაძლიერება CODECO-ს (საზოგადოების განვითარების კოალიცია) წევრი სსო-ების ერთობლივი ადვოკატირების ქმედებებზე შეხვედრების მეშვეობით (კოდეკოს 3 შეხვედრა).

თემის განვითარებაზე მომუშავე ორგანიზაციების კოალიცია შეიქმნა ჯერ კიდევ 2012 წელს, როგორც არარეგისტრირებული ასოციაცია, თავდაპირველად 9 წევრი ორგანიზაციით.

2018 წელს მოეწყო საზოგადოების განვითარებაზე მომუშავე ორგანიზაციების CoDeCo კოალიციის უკანდახევა; ამ და შემდგომ შეხვედრებზე კოალიციის წევრებმა განიხილეს სტრატეგიული გეგმა, განსაზღვრეს შემდეგი ნაბიჯები და აქტივობების განრიგი, დაამტკიცეს კოალიციის ლოგო და მიიღეს გადაწყვეტილებები ორ პროექტზე (1 - მრავალსექტორული განვითარების მიდგომის საპილოტე ტესტირება და 2 - კვლევა მიკრო. პროექტები სოციალური ზემოქმედება თემის განვითარებაზე) მომავალი ერთობლივი მუშაობისთვის.

2019 წლის ნოემბერში CSR DG-მ მოაწყო კოალიციის წევრების საკოორდინაციო შეხვედრა. მასზე განიხილეს შემდეგი საკითხები: პროგრესი ერთობლივი საპროექტო წინადადებების შემუშავების მიმართულებით; 2020 წლის შემდეგი რეგიონალური შეხვედრის ფორმატი.

საანგარიშო პერიოდში ძირითადი სამუშაო განხორციელდა პოტენციურ დონორებთან კომუნიკაციისა და თემის განვითარებაზე მიკროპროექტების სოციალური ზემოქმედების შეფასების პროექტის კონცეფციის შემუშავების მიმართულებით. პროექტში ჩართვის მიზნით (ტექნიკური დახმარება) ასევე გაიმართა დიალოგი ბირმინგემის უნივერსიტეტის სოციალურ მეცნიერებათა შესაბამის ექსპერტთან. 2019 წლის 12 დეკემბერს CSR DG-მ მოაწყო CoDeCo-ს წევრების შეხვედრა ბირმინგემის უნივერსიტეტის ექსპერტ ანგუს

მაკვეთთან. შეხვედრის თემა იყო „სოციალური ზემოქმედებისა და სოციალური ღირებულების გაზომვა“ და მონაწილეებმა მომხსენებელთან ერთად განიხილეს თემის პროექტების სოციალური ზემოქმედების ერთობლივი კვლევის შესაძლო ფორმატი.

წინადადება „ღია საზოგადოება საქართველოს“ 2019 წლის ოქტომბერში შევიდა, მაგრამ სამწუხაროდ 2020 წელს უარყოფითი პასუხი მივიღეთ. კოალიცია გეგმავს გააგრძელოს დაფინანსების მოზიდვა იმავე საკითხზე და ასევე შეიმუშაოს ახალი საპროექტო წინადადებები, ამიტომ CoDeCo-ს შეხვედრა იგეგმება 2020 წლის გაზაფხულზე.

1.1.2 სამიზნე თემის ჯგუფებისა და CBO-ების შესაძლებლობების გაზრდა სამ საპილოტე რეგიონში

ეს კომპონენტი ხორციელდება სსო-ების ქსელის მეშვეობით, ცენტრთან ერთად კოორდინატორი და წამყვანი როლი. ქსელის სხვა წევრები არიან საქართველოს სამოქალაქო განვითარების ასოციაცია კახეთის რეგიონში და სსო „განვითარების ჰაბი“ სამეგრელოს რეგიონში, ეს კომპონენტი დაფინანსებულია UNDP-ის მიერ დაფინანსებული პროექტის „ქალთა გაძლიერება ცვლილებისთვის“, პური მსოფლიოსთვის და GEF-ის მიერ დაფინანსებული. 2 პროექტი: ა) „საყოფაცხოვრებო ნარჩენების ხელახალი გამოყენებისა და გადამუშავების პრაქტიკა - სიცოცხლისუნარიანი ალტერნატივები ღია ნარჩენების წვის და მასთან დაკავშირებული უნებლიე POP-ების გამოშვებისთვის“ და ბ) „გლობალური დათბობის კამპანია - ჩვენი მომავლის შეცვლის მანძი“ (2019 წლის ივნისი – 2020 წლის მაისი).

1.1.2.1 სამიზნე თემის ჯგუფების ორგანიზაციული განვითარებისა და ფინანსური მხარდაჭერის უზრუნველყოფა

რესურს ცენტრის მიერ საქართველოს მასშტაბით შემოთავაზებული სერვისების გარდა, ორგანიზაცია თავისი სხვადასხვა პროგრამების საშუალებით სთავაზობს უფრო ფოკუსირებულ და ინტენსიურ დახმარებას ქვეყნის ცალკეულ რეგიონებში მოქმედ სამიზნე სათემო ჯგუფებსა და ორგანიზაციებს შეზღუდული რაოდენობით; ეს დახმარება გულისხმობს როგორც ტექნიკურ, ასევე მცირე ფინანსურ მხარდაჭერას. ამ ეტაპზე, ამ მიდგომის გამოყენებით, ორგანიზაცია ძირითადად თანამშრომლობს 28 სათემო ჯგუფთან და ორგანიზაციასთან, რომელთა საქმიანობა მოიცავს საქართველოს ოთხი რეგიონის 31 თემს. სათემო ორგანიზაციები და ჯგუფები ამუშავებენ მოკლევადიან და გრძელვადიან სამოქმედო გეგმებს, რომელთა ფინანსურ მხარდაჭერასაც ჩვენი პროგრამა უზრუნველყოფს. სამოქმედო გეგმების ზოგადი პრიორიტეტები მოიცავს შემოქმედებით და საგანმანათლებლო აქტივობებს, ეკოლოგიასა და გარემოს დაცვას, ადგილობრივ მმართველობას და საზოგადოების მონაწილეობას საზოგადოების ცხოვრებაში, ასევე საზოგადოებისთვის სხვადასხვა სერვისების მიწოდებას (მაგ. კომპიუტერული მომსახურება, პროფესიული სწავლება, სხვადასხვა თემატური სემინარები და ა.შ.).

სათემო ჯგუფებში აქცენტი კეთდება ქალებისა და ახალგაზრდების უკეთ ჩართულობაზე. ინსტიტუციური განვითარების დონის მიხედვით გამოიყოფა თემთა ჯგუფების სამი კლასტერი: ა) სუსტი / ახლად ჩამოყალიბებული ჯგუფები ბ) ჯგუფები, რომლებიც განვითარების შუაში არიან გ) ძლიერი და სტაბილური ორგანიზაციები. პროგრამა იყენებს მორგებულ სტრატეგიას თითოეულ ამ კლასტერთან მუშაობისას.

საანგარიშო პერიოდში მოეწყო 28 რეგიონული სამუშაო შეხვედრა (19 პირველი ნახევრისთვის და 9 მეორე ნახევრისთვის), რომელიც მიეძღვნა წლიური სამოქმედო გეგმების შემუშავებასა და ანგარიშგებას. ამ შეხვედრებისა და ონლაინ კონსულტაციების შედეგად, 2019 წლის დასაწყისისთვის მომზადდა და ცენტრის დასამტკიცებლად წარადგინა წლიური სამოქმედო გეგმები 27 თემის ჯგუფისთვის, სრულად მორგებული ადგილობრივ საჭიროებებსა და შესაძლებლობებზე. შესაბამისად, ცენტრმა გააფორმა ხელშეკრულებები თითოეულ სათემო ჯგუფთან და დაიწყო სახსრების ეტაპობრივი აღმინისტრირება. რაც შეეხება სამუშაო შეხვედრების ანგარიშგებას, მთავარი მიზანია ყოველ ნახევარ წელიწადში ერთხელ იმავე რეგიონში მომუშავე სხვა ორგანიზაციის წარმომადგენლებთან მიღწევებისა და გამონწვევების შესახებ ინფორმაციის გაცვლა.

წლის განმავლობაში სათემო ჯგუფებმა განახორციელეს სულ 644 (დაახლოებით 22 800 მონაწილეობით) სხვადასხვა ტიპის აქტივობა (411 პირველი ნახევრისთვის და 233 მეორე ნახევრისთვის). სათემო ჯგუფების საქმიანობის ძირითადი მიმართულებები მოიცავდა ეკოლოგიასა და გარემოს დაცვას, კულტურას, სპორტს და ჯანსაღი ცხოვრების წესს, თვითმმართველობას და სოფლის მცხოვრებთა ჩართულობას თემის ცხოვრებაში, თემებისთვის სხვადასხვა სერვისების მიწოდებას (როგორცაა კომპიუტერული სერვისები, სამუშაო შეხვედრები, საინფორმაციო შეხვედრები, ტრენინგები და ა.შ.).

წლის განმავლობაში განხორციელდა 481-მდე (პირველ ნახევარში 370 და მეორე ნახევრისთვის 111) კონსულტაცია (ონლაინ, ინდივიდუალური) და 89 მონიტორინგის ვიზიტი (64 პირველი ნახევარი და 25 მეორე ნახევარი).

თემის ჯგუფის საქმიანობის ერთ-ერთი მთავარი მიმართულება ადგილობრივი პრობლემების გადაჭრას უკავშირდება. სწორედ ამიტომ, წლის ბოლოს, თითოეული თემის ჯგუფი წარუდგენს რამდენიმე ყველაზე აქტუალურ თემის საკითხს თავის შესაბამის მუნიციპალიტეტს და მოითხოვს ამ საკითხების ადეკვატურად ბიუჯეტირებას მომავალი წლისთვის. წლის განმავლობაში სულ 40 მსგავსი შეხვედრა მოეწყო გადაწყვეტილების მიმღებებსა და თემის ჯგუფების წარმომადგენლებს შორის; ამ შეხვედრებზე ლიდერმა ქალებმა წარმოადგინეს მათ თემში არსებული პრობლემები/საკითხები და რეკომენდაციები მათი გადაჭრისთვის. პრეზენტაციის შემდგომ სათემო ჯგუფებმა მუნიციპალიტეტებს გაუზიარეს ფორმალური ხელმოწერილი წერილები ჩამოთვლილი პრობლემებით, მათი გადაჭრის რეკომენდაციები და 2019 წლის ბიუჯეტზე მუშაობისას პრობლემების გათვალისწინების მოთხოვნა. ამის შედეგად აქტივობა, საანგარიშო წლის წარმოდგენილი 100-დან განხილული იქნა სულ 56 (35 პირველი ნახევრისთვის და 21 მეორე ნახევრისთვის) საკითხი/რეკომენდაცია.

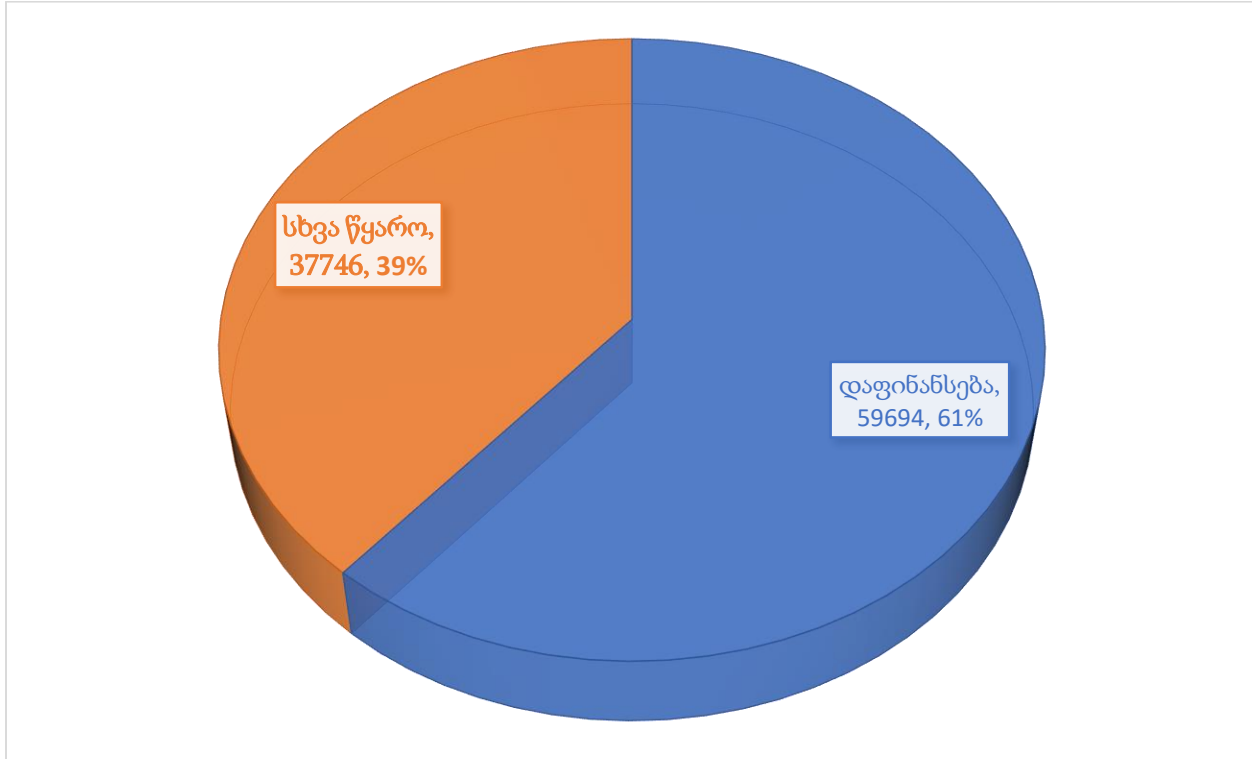
მიკროგრანტების დასრულება, მონიტორინგი და შეფასება და მათი ადგილზე აქტივობების გაცნობა/გასაჯაროება (3 გრანტი ყოველწლიურად 3000 ევროს ოდენობით;)

იმავე სამიზნე თემის ჯგუფებისთვის, წელიწადში ერთხელ ან ორჯერ ცხადდება საგრანტო კონკურსები ადგილობრივი ადვოკატირების კამპანიების მხარდამჭერი (უნდა განვმარტოთ, რომ ეს სამიზნე ჯგუფები ვერ მიიღებენ მონაწილეობას CDRC-ის მიერ ღია საგრანტო კონკურსებში). ყველა ეს ინიციატივა ეხმარება სათემო ჯგუფებს გააძლიერონ სათემო მუშაობის უნარები და ეფექტურად ჩამოაყალიბონ თავიანთი ოლქების ნდობა და მხარდაჭერა. ვინაიდან პრიორიტეტი ენიჭება თანამშრომლობაზე ორიენტირებულ პროექტებს, ისინი ასევე ხელს უწყობენ თანამშრომლობას ადგილობრივ თვითმმართველობასთან; ამავდროულად, საზოგადოების სახელით 20%-იანი თანადაფინანსება სავალდებულოა. ამ პროგრამის ფარგლებში ვგეგმავთ მინიმუმ 9 სათემო პროექტის დაფინანსებას. თითოეული დაფინანსებული პროექტი ექვემდებარება ინტენსიურ ადგილზე მონიტორინგს, რომელსაც ახორციელებენ პარტნიორი ორგანიზაციები ან ადგილობრივი წევრები, ხოლო ცენტრი უზრუნველყოფს პროექტის შეფასებას მის ძირითად ეტაპებზე.

2019 წლის განმავლობაში იანვარში გამოცხადდა ერთი დახურული საგრანტო კონკურსი სამიზნე სათემო ჯგუფებისა და ორგანიზაციებისთვის (BFW პროგრამისა და UNJP-ის მიერ დაფინანსებული პროექტის „ქალთა გაძლიერება ცვლილებისთვის“ ფარგლებში). გამოცდილ სათემო ჯგუფებისთვის გრანტის მაქსიმალური ოდენობა იყო 8000 ლარი, ხოლო ახლადშექმნილი სათემო ჯგუფებისთვის - 2000 ლარი. ფონდმა კონსტანტამ (შპს) ასევე 5000 ლარი შეიტანა საგრანტო ფონდში და მისი წარმომადგენელი, შესაბამისად, შეუერთდა საგრანტო კომიტეტს. კონკურსი გამოცხადდა ორ ტურად: I რაუნდი - კონკურსი საპროექტო კონცეფციების მისაღებად და II რაუნდი - წინასწარ შერჩეულ საპროექტო კონცეფციებზე სრული წინადადებების წარდგენა.

სულ 11 საპროექტო წინადადება წინასწარ შერჩეული კონცეფციით (23-დან) წარედგინა საგრანტო კომიტეტს, რომელიც შედგება 6 წევრისაგან (გაეროს, საზოგადოების განვითარების ცენტრის, ელკანას, CSRDG, კონსტანტას და გენდერული ექსპერტის წარმომადგენლები). საგრანტო კომიტეტი 1 მარტს შეიკრიბა, განიხილა ყველა წინადადება და მიიღო გადაწყვეტილება 9 პროექტის დაფინანსების შესახებ.

#1 პროგრამით დაფინანსებული და განხორციელებული მიკროპროექტების ფარგლებში დაფინანსების წყაროების გადანაწილების ამსახველი დიაგრამა (ლარებში):

1.1.2.3 სათემო ჯგუფის/CBO ლიდერების ცოდნისა და პროფესიული უნარების ჩამოყალიბება ზოგად მენეჯმენტში, ადვოკატირებაში, ზედამხედველობასა და სხვადასხვა თემატურ სფეროებში, განსაკუთრებით სოციალური სერვისების უზრუნველყოფისა და გარემოს დაცვის სფეროში (წლიურად 6 ტრენინგი/სემინარი).

სათემო ჯგუფების საჭიროებებიდან და ინტერესებიდან გამომდინარე, ჩვენ ვაწყობთ მათთვის სხვადასხვა ტრენინგებსა და სამუშაო შეხვედრებს წელიწადში რამდენჯერმე (მინიმუმ 6 ღონისძიება წელიწადში). ტრენინგები ტარდება როგორც თბილისში, ასევე ადგილობრივ, სამიზნე რეგიონებში, მონვეული ექსპერტების ან თავად ცენტრის წევრების მიერ.

საანგარიშო პერიოდში სულ ჩატარდა 21 ტრენინგი და სემინარი (15 პირველ ნახევარში და 6 მეორეში):

- კახეთისა და სამეგრელოს რეგიონებში ჩატარდა სამი ერთდღიანი სემინარი, რომელიც მიზნად ისახავდა პროექტის ხილვადობის მასალების წარმოდგენას (თელავის შეხვედრა 2019 წლის 26 თებერვალს; ლაგოდეხის შეხვედრა 2019 წლის 27 თებერვალს და სამეგრელოს შეხვედრა 2019 წლის 6 მარტს). შეხვედრის მიზანი იყო იმის გარანტია, რომ

სათემო ორგანიზაციები/საინიციატივო ჯგუფები კარგად იყვნენ ინფორმირებულნი პროექტის განხორციელების პროცესთან დაკავშირებული ფორმალური მოთხოვნებისა და წესების შესახებ. ამ შეხვედრებისთვის მომზადდა სპეციალური ხილვადობის დოკუმენტი; დოკუმენტში დეტალურად არის აღწერილი, თუ როგორ უნდა მოიქცეს სათემო ორგანიზაცია/საინიციატივო ჯგუფი პროექტის შესახებ ინფორმაციის გავრცელების ან/და პროექტთან დაკავშირებული სხვადასხვა პუბლიკაციების მომზადებისას. სემინარებს ესწრებოდა ორგანიზაციისა და საინიციატივო ჯგუფის 38 წარმომადგენელი, რომლებიც ამჟამად ახორციელებენ CSR DG-ის მიერ დაფინანსებულ მცირე პროექტებს. ხილვადობის მასალების პრეზენტაციის გარდა, შეხვედრამ ასევე განიხილა რამდენიმე ძალიან ძირითადი ონლაინ აპლიკაცია, რომელიც დაეხმარება სათემო ორგანიზაციებსა და ჯგუფებს უკეთ გამოკვეთონ და წარმოადგინონ თავიანთი აქტივობები.

- კახეთისა და სამეგრელოს რეგიონებში ჩატარდა ორი ერთდღიანი ტრენინგი თემაზე „Crowdfunding, როგორც დაფინანსების თანამედროვე მექანიზმი“ (2019 წლის აპრილი). ტრენინგზე განხილული იყო საზოგადოებრივი პროექტების დაფინანსების შესაძლებლობები ონლაინ საჯარო დაფინანსების პლატფორმების საშუალებით. ტრენინგს 39 თემის ლიდერი ესწრებოდა.

- კახეთისა და სამეგრელოს რეგიონებში CIG-ის წევრებისთვის ჩატარდა ორი სემინარი ქალთა ჩართულობის შესახებ ადგილობრივი გენდერული პოლიტიკის განხორციელებაში, რომელსაც ესწრებოდა 47 მონაწილე. სემინარს უძღვებოდნენ ქალთა საინფორმაციო ცენტრის ექსპერტები. გარკვეული მოსაზრებები გაკეთდა ასევე კახეთის გუბერნიის (რეგიონული ადმინისტრაციის) და ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის გენდერული თანასწორობის საბჭოს მოწვეული პასუხისმგებელი პირების მიერ. სემინარის მიზანი იყო თემის ლიდერების გაცნობა გენდერული თანასწორობის ინსტიტუციური მექანიზმების შესახებ საქართველოში და ასევე განხილულიყო ადგილობრივი მუნიციპალიტეტების გენდერული თანასწორობის სამოქმედო გეგმები და რა როლი შეიძლება ჰქონდეს ლიდერ ქალებს მის განხორციელებაში.

- 2019 წლის მაისი-ივლისის პერიოდში საქართველოს სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრმა მთელი ქვეყნის მასშტაბით სათემო ორგანიზაციებს/საინიციატივო ჯგუფებს ჩაატარა სულ 8 ორდღიანი ტრენინგი თემაზე „სსო-ების გამჭვირვალობისა და ანგარიშვალდებულების ინსტრუმენტები“.

ტრენინგის მიზანი იყო მონაწილეებისთვის ინფორმაციისა და პრაქტიკული რჩევების მიწოდება შემდეგ საკითხებზე:

- საზოგადოებრივი ორგანიზაციის ანგარიშვალდებულებისა და გამჭვირვალობის მნიშვნელობა;
- საზოგადოებასთან ურთიერთობა – მისი მნიშვნელობა და ძირითადი ინსტრუმენტები;
- საკომუნიკაციო სტრატეგიის ძირითადი პრინციპები;

- გარე და შიდა კომუნიკაციის ძირითადი საშუალებები:

o ტრადიციულ მედიასთან კომუნიკაცია

o სოციალური მედიის გამოყენება

o შიდა კომუნიკაციის ფორმები

2019 წლის ივლისში დაგეგმილი მცირე გრანტების კონკურსის დაწყებამდე ტრენინგები ჩატარდა საქართველოს 8 სხვადასხვა ლოკაციაში, რომელსაც ესწრებოდა CBO-სა და რეგიონული სსო-ის 113 წარმომადგენელი.

ტრენინგი ჩატარდა ევროკავშირის მიერ დაფინანსებული პროექტის "საქართველოს სამოქალაქო საზოგადოების მდგრადობის ინიციატივა" ფარგლებში, რომელიც მიზნად ისახავს საქართველოში სამოქალაქო საზოგადოების გარემოს გაუმჯობესებას, სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციების გაძლიერებას, მათი ანგარიშვალდებულების გაზრდას ბენეფიციართა და სხვა მონაწილეების მიმართ.

- სექტემბერში ჩატარდა 3 დღიანი ტრენინგი გოგო სკაუტების ლიდერებისთვის. დაინტერესებული ლიდერების გამოვლენის მიზნით, ტრენინგს წინ უძღოდა 2 საინფორმაციო შეხვედრა/პრეზენტაცია თემაზე „სკაუტი, სკაუტური გოგონების ორგანიზაცია „ღია“ კახეთისა და სამეგრელოს რეგიონებში. შეხვედრების შემდეგ ტრენინგი 10 ლიდერმა სკაუტმა გაიარა. ტრენინგის დროს მონაწილეებმა მიიღეს ინფორმაცია არაფორმალური განათლებისა და მისი პრინციპების, სკაუტინგის, მისი პირობებისა და წესების და ასევე „ღიას“ პროგრამული მიმართულებების შესახებ; მათ მიიღეს პრაქტიკული რეკომენდაციები სკაუტების გუნდის შექმნისა და მისი მოქმედების ძირითადი პრინციპების შესახებ; მათ მიმოიხილეს ლიდერების მუშაობასთან დაკავშირებული სირთულეები და ისაუბრეს მათი დაძლევის გზებზე.

- სექტემბერ-ოქტომბერში ტრენინგის 3 რაუნდი „იფიქრე გლობალურად - იმოქმედე ლოკალურად“ ჩატარდა თითოეულ სამიზნე რეგიონში - გურიაში, სამეგრელოში და კახეთში. ტრენინგს ესწრებოდნენ სამიზნე სოფლების თემის ლიდერები და ეკო-ლიდერები, ასევე საგანმანათლებლო დაწესებულებების პედაგოგები. ტრენინგი მიზნად ისახავდა მონაწილეთა ცოდნის ჩამოყალიბებას და მათი უნარების გაუმჯობესებას საპროექტო წინადადებების მომზადებაში, რომლებიც დაკავშირებულია ენერგოეფექტურობასთან და განახლებადი ენერჯის წყაროების გამოყენებასთან. ყოველი ტრენინგი ორ სრულ დღეს გაგრძელდა; ერთი ნაწილი ენერგოეფექტურობის საკითხების განხილვას დაეთმო, ხოლო მეორე - შესაბამისი საპროექტო იდეების ინიცირებას და წინადადებების წერის უნარების დაუფლებას. ტრენინგის ფარგლებში მონაწილეებმა გაეცნენ გარემოს დაცვისა და ენერგეტიკის პოლიტიკას როგორც ადგილობრივ, ისე საერთაშორისო კონტექსტში; მდგრადი ენერგეტიკული სისტემების, კლიმატის ცვლილების ზემოქმედების შერბილებისა და ამ ცვლილებებთან ადაპტაციის მეთოდებზე, უახლესი ტექნოლოგიებისა და მათი ბიუჯეტის ანალოგიების შექმნის შესაძლებლობის შესახებ სემინარებისა და ვიდეოგაკვეთილების საშუალებით. ისინი ასევე

გაეცნენ საპროექტო განაცხადის ფორმას და საგრანტო კონკურსის პირობებს/კრიტერიუმებს. სულ ტრენინგში მონაწილეობა მიიღო 74 ადამიანი (61 ქალი და 13 მამაკაცი).

1.1.2.4 სამიზნე CBO-ების ერთმანეთთან დაკავშირება, ასევე უფრო მოწინავე რეგიონალურ ან ეროვნულ სსო-ებთან და ცოდნის მშენებლობისა და გაზიარების და რესურსების მობილიზაციის ფონდებთან (3 სასწავლო ტური; 8 ერთობლივი სემინარი ყოველწლიურად)

სამიზნე სათემო ჯგუფებსა და ორგანიზაციებს შორის თანამშრომლობის, ინფორმაციის გაცვლისა და აქტივობების კოორდინაციის გასაუმჯობესებლად პერიოდულად ვგეგმავთ ა) სამუშაო შეხვედრებს, რომელიც მიეძღვნება მოხსენებას/გასული აქტივობების შეჯამებას, ბ) საჭიროებისამებრ სხვადასხვა აქტუალურ შეხვედრებს და გ) გაცვლით ტურებს სამიზნე რეგიონებს შორის. ასევე სასწავლო ტურები საქართველოს სხვადასხვა რეგიონში მოქმედ მოწინავე სათემო ორგანიზაციებში.

ასევე ჩატარდა სამი გამოცდილების გაზიარების ტური მაისში შედარებით ახალი და/ან დაბალგანვითარებული CIG-ებისთვის კახეთის (2 ვიზიტი) და სამეგრელოს რეგიონებში (1 ვიზიტი). ა) ლაგოდეხისა და დედოფლისწყაროს WIG-ების 10 ლიდერი ეწვია უფრო გამოცდილ სათემო ორგანიზაციას ფშაველისა და ნათარეულის თემებში. CBO-ს კოორდინატორებმა წარმოადგინეს თავიანთი აქტივობები, ასევე სტუმრებმა ადგილზე დაათვალიერეს უკვე განხორციელებული მიკროპროექტები. მათ ასევე მოინახულეს ბიოდინამიკური ფერმა, სადაც გაეცნენ ბიო სოფლის მეურნეობის პროდუქციის წარმოების ტექნიკას. ბ) თელავის მუნიციპალიტეტის 4 CIG-ის 8 წარმომადგენელი ეწვია ლელიანის სათემო საგანმანათლებლო ცენტრს, ბიო ფერმას და მშრალი ხილის წარმოებას ფონას თემში და CBO „ჰერეთში“, ასევე CBO-ს წევრების მიერ დაფუძნებული კოოპერატივი. თითოეულ თემში მასპინძლებმა მათ გააცნეს თავიანთი ორგანიზაციის ძირითადი საქმიანობა და სერვისები, მიაწოდეს ინფორმაცია ბიოლოგიურად ჯანსაღი პროდუქტების წარმოების, ბიოსერტიფიკაციის პროცესის და კოოპერატივების შექმნისა და გამონვევების შესახებ. დაფუძნებული ორგანიზაცია „ტოლისყური“. ჯვრის თემში ასევე მოინახულეს სოციალური საწარმო - კაფე „ყავა ტაიმი“, სადაც გაეცნენ მის საქმიანობას და ისტორიას.

რაც შეეხება ერთობლივ სამუშაო შეხვედრებს, საანგარიშო პერიოდში სულ 28 შეხვედრა მოეწყო (19 პირველი ნახევრისთვის და 9 მეორე ნახევრისთვის) (იხ. აღწერა ზემოთ, აქტივობა 1.1.2.1).

1.1.2.5 სამიზნე თემების სკოლის მოსწავლეების ჩართვა სამოქალაქო აქტივიზმსა და საზოგადოების განვითარებაში სასკოლო ეკო კლუბების მეშვეობით (8 ტრენინგი ეკო კლუბის წევრებისთვის; ერთი საზაფხულო ეკო ბანაკი 24-30 ეკო კლუბის მოსწავლისგან მესამე კურსზე)

წინა პროგრამის გამოცდილებიდან გამომდინარე, სამიზნე თემებში მუშაობისას, მიმდინარე პროგრამა უფრო ხაზს უსვამს ახალგაზრდების მონაწილეობას საზოგადოებრივ საქმიანობაში სკოლებში მოქმედი ეკოკლუბების მეშვეობით. პროგრამა მიზნად ისახავს სამიზნე თემებში სათემო ჯგუფებსა და ეკოკლუბებს შორის მჭიდრო თანამშრომლობის ხელშეწყობას, რაც ხელს შეუწყობს ადგილობრივი გარემოსდაცვითი პრობლემების უფრო ეფექტურად გადაჭრას. ეს კომპონენტი განხორციელდა ორგანიზაციის "ეკო-ალიანსის" ექსპერტთან თანამშრომლობით და თანადაფინანსებით GEF-ის მიერ დაფინანსებული ორი პროექტი 1. "საყოფაცხოვრებო ნარჩენების ხელახალი გამოყენებისა და გადამუშავების პრაქტიკა - სიცოცხლისუნარიანი ალტერნატივა ნარჩენების ღია დანვისა და მათთან დაკავშირებული უნებლიე POPs გამოშვებისთვის" და 2. „გლობალური დათბობის კამპანია - ჩვენი მომავლის შეცვლის შანსი“ (2019 წლის ივნისი – 2020 წლის მაისი)“.

საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა შემდეგი აქტივობები:

1. საგრანტო კონკურსები (2 განცხადება).

- პირველი ზარი 2019 წლის მარტში გამოცხადდა სამიზნე რეგიონებიდან 50 თემის წარმომადგენლებისთვის. კონკურსი მიზნად ისახავდა სათემო ჯგუფების, აქტივისტებისა და ეკოკლუბების ლიდერების მხარდაჭერას ორგანული ნარჩენების გადამუშავებისა და ხელახალი გამოყენების ინოვაციური ტექნოლოგიების დემონსტრირებასა და დანერგვასთან დაკავშირებული საქმიანობისას. ამ საგრანტო კონკურსის ფარგლებში სულ 17 საპროექტო წინადადება იყო წარმოდგენილი (კახეთი - 8; სამეგრელო - 5 და გურია - 4). საპროექტო წინადადებები განიხილა ორგანიზაციის ბაზაზე შექმნილმა სამკაციათა კომისიამ (კომისიის სხდომა შედგა 19 აპრილს). კომისიის გადაწყვეტილებით, დამტკიცდა 5 საპროექტო წინადადება; გრანტის მიმღებებმა გააფორმეს შესაბამისი ხელშეკრულებები და მიიღეს გრანტები საბანკო გადარიცხვით. ამჟამად 5-ვე პროექტი დასრულებულია და მისი შედეგების შესახებ ინფორმაცია პროექტის ფარგლებში შექმნილ ფეისბუქ გვერდზე ქვეყნდება.

- ნოემბერში გამოცხადდა მეორე დახურული საგრანტო კონკურსი სამიზნე თემების CBO-ებისა და ეკო-ლიდერებისთვის. საგრანტო კონკურსის მთავარი მიზანი იყო სათბურის გაზების ემისიების შემცირება, კლიმატის ცვლილების ზემოქმედების შერბილების ღონისძიებების განხორციელება, ასევე ადგილობრივად ეფექტური და განახლებადი ენერჯის ტექნოლოგიების დანერგვის ხელშეწყობა. გრანტის მაქსიმალური ოდენობა იყო 6000 ლარი, არანაკლებ 30%-იანი სავალდებულო შენატანით ადგილობრივი მუნიციპალიტეტისა და თემის მცხოვრებლების მიერ. გეგმის მიხედვით, სულ სამი საპროექტო წინადადება დაჯილდოვდება.

ამ საგრანტო კონკურსის ფარგლებში სულ 8 საპროექტო წინადადება იყო წარმოდგენილი (კახეთი - 4; სამეგრელო - 2 და გურია - 2). საპროექტო წინადადებები განიხილა ორგანიზაციის ბაზაზე შექმნილმა სამკაციაანმა კომისიამ (კომისიის სხდომა შედგა 13 დეკემბერს). კომისიის გადაწყვეტილებით, შემდგომი გაუმჯობესებისთვის შეირჩა 4 საპროექტო წინადადება. მათ შესაბამისი კომენტარები მიენოდა. ამავდროულად, სპორტულ ვიზიტებს ენერგოეფექტურობის ექსპერტთან ერთად ოთხივე ლოკაციაზე ჩაუტარდა და პროფესიული რეკომენდაციები იქნა წარმოდგენილი წარმოდგენილი წინადადებების დასასრულებლად. საბოლოო გადაწყვეტილება მიიღება ხელახლა წარდგენილ საპროექტო წინადადებებზე 2020 წლის იანვარში.

2019 წლის განხორციელებული მიკროპროექტების შეჯამება (2018 წლის წინა და 2019 წლის მონოდებიდან)

- **ლაგოდების მუნიციპალიტეტი, სოფელი ჰერეთისკარი, პროექტი „ვიზრუნოთ გარემოზე“**

პროექტის ფარგლებში ა) ჩატარდა საინფორმაციო შეხვედრები „ჩვენ გვინდა სუფთა სოფელი“ ადგილობრივი მოსახლეობისთვის, მათ შორის ახალგაზრდებისთვის, შეხვედრებზე განიხილეს უარყოფითი ზემოქმედებისა და გარემოს დაბინძურების საფრთხეების საკითხები; ბ) თემის ცენტრში ჩატარდა სამი სოფლის სკოლის მოსწავლეებისთვის სხვადასხვა ნივთების პრაქტიკული ხელახალი გამოყენების საჩვენებელი გაკვეთილები; გ) მეორადი მასალებისგან კომპოსტერი დამზადდა და დამონტაჟდა საზოგადოებრივი ცენტრის უკანა ეზოში (დასუფთავების აქტივობების ბიო ნარჩენები მოთავსდა კომპოსტერში) დ) პროექტში ჩართული ახალგაზრდებისთვის მოეწყო შემეცნებითი ექსკურსია ფინალში Straw House-ში. პროექტის ეტაპი.

- **ხობის მუნიციპალიტეტი, ტორსის თემი, პროექტი „ჩვენი ეკოლოგიურად სუფთა მოედანი“**

ზემოაღნიშნული პროექტის ფარგლებში განმხორციელებელმა ორგანიზაციამ „განათლებისა და განვითარების ცენტრი - ტოლისყური“ ჩაატარა შემდეგი აქტივობები: ა) სოფლის მოედანზე დაპროექტდა და დამონტაჟდა ღია წვის შესახებ საინფორმაციო სტენდი. ბ) პლასტმასის ნარჩენების 2 დიდი კონტეინერი და დეკორატიული ბანერი. მეორადი ბოთლის თავსახურებისგან დამზადებული ისევ მოედანზე მოათავსეს.

- **მუნიციპალიტეტი ხობი, სოფელი ხამისკური, პროექტი „პირველი ნაბიჯები“**

პროექტის ფარგლებში თემისა და ეკო კლუბის ლიდერებისგან დაკომპლექტებულმა საინიციატივო ჯგუფმა წამოიწყო სოფლის მოედნის მოწყობა თემის ცენტრში, უკანონო ნაგავსაყრელზე. პროექტი ჯერ კიდევ მიმდინარეობს და დასრულდება 2019 წლის სექტემბერში. იგი ითვალისწინებს ადგილობრივი მუნიციპალიტეტის, ქვის სახელოსნოსა და დაფნის ფოთლის გადამამუშავებელი საწარმოს (ადგილობრივი მცირე ბიზნესის) აქტიურ ჩართულობას, ტერიტორიის შემოღობვას, დეკორატიული ბილიკების მოწყობას და სანაგვე ურნების და განათების განთავსებას. მასში.

- **ოზურგეთის მუნიციპალიტეტი, სოფელი მერია, პროექტი „ჩვენი გარემოს გაუმჯობესება – უარყოფითი ზემოქმედების შემცირება“**

საინიციატივო ჯგუფის მიერ პროექტის ფარგლებში განხორციელდა შემდეგი ქმედება:

- 2 სემინარი ღია წვის შესახებ ჩაატარა სკოლის მოსწავლეებისთვის ბიოლოგიის მასწავლებელმა და ეკოკლუბის ლიდერებმა, სემინარებმა ხაზი გაუსვა ღია წვის უარყოფით ეფექტებს, მის საფრთხეებს და უარყოფითი გავლენა ჯანმრთელობაზე;
- სოფელში შეგროვდა მეორადი საბურავები და ქალაქი, ქალაქის მიტანიდან შემოსული თანხა მოხმარდა მარადმწვანე დეკორატიული ნერგების შეძენას;
- დასუფთავდა სკოლის ეზო და მოემზადა ახალი ყვავილების დარგვისთვის - საჭირო ინვენტარი და მუშახელი უზრუნველყო სკოლის დირექციამ, ასევე აქტიურად ჩაერთნენ მასწავლებლები და მშობლები;
- მეორადი მავთულისგან გაკეთდა ყვავილების ქოთნები, საქანელები და სპორტული კონსტრუქციები. ამგვარად, სკოლის ეზოში სპორტული შეჭიბრებებისა და გაკვეთილებისთვის სივრცე შეიქმნა.

- **ლაგოდხის მუნიციპალიტეტის სოფელ შრომის პროექტი „ნარჩენების გადამუშავება და არა ბუნება“.**

პროექტი მიზნად ისახავს შრომის მოზარდების გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლებას და სოფელში სუფთა, ჯანსაღი და უსაფრთხო გარემოს პოპულარიზაციას. პროექტის ფარგლებში სკოლის მოსწავლეები მიწვეულნი იყვნენ საუკეთესო გარემოსდაცვითი სლოგანის კონკურსში მონაწილეობის მისაღებად. გამარჯვებულის სლოგანი დაიბეჭდა 230 ტექსტილის ჩანთაზე და ამავე პროექტის ფარგლებში შექმნილ 200 საინფორმაციო ფურცელზე. ჩანთები დარიგდა სხვადასხვა სათემო მაღაზიებში და ობიექტებში.

- **ხობის მუნიციპალიტეტის სოფელ პირველი მაისის „მწვანე ბიბლიოთეკის“ პროექტი.**

პროექტი მიზნად ისახავდა ნარჩენების ღია დანვით გამონვეული გარემოზე ზემოქმედების შემცირებას. ოთხი სოფლის საჯარო სკოლაში არსებული ეკოკლუბების ბავშვების ინიციატივითა და მონაწილეობით, ამ სოფლების მოსახლეობას მიეწოდა ინფორმაცია ქალაქის ნარჩენების გადამუშავების სარგებლობის შესახებ. ტოლისყურის განათლებისა და განვითარების ცენტრის ინიციატივით, ოთხი საჯარო სკოლის ეკოკლუბის 10-მა მოხალისემ მაკულატურის კონტეინერი დაამზადა; ამ მიზნით სხვადასხვა ფერში 5 მუყაოს ყუთი დახატეს და საინფორმაციო სტიკერები დაანებეს. სოფლების თორსას, ხეთაში, ხამისყურსა და პირველ მაისის საჯარო სკოლებში მაკულატურის ოთხი კონტეინერი დამონტაჟდა; მეხუთე კონტეინერი ასოციაცია „მერკური“-ს ოფისში განთავსდა.

- **სენაკის მუნიციპალიტეტის სოფელ ნოქალაქევის პროექტი „იფიქრე მომავალზე“ - პროექტის მიზანი იყო ადგილზე ნარჩენების ღია წვის შემცირება.**

გადაწყდა ეკოკლუბის ბავშვების ჩართვა ნარჩენების მართვის თანამედროვე მიდგომების შესახებ საინფორმაციო კამპანიაში; ამ მიზნით, სოფ. ნოქალაქევის სამივე რაიონში მოეწყო საინფორმაციო შეხვედრები ადგილობრივ მოსახლეობასთან. გარდა ამისა, ეკოკლუბის წევრებმა ორგანიზაცია „ინიციატივების სახლთან“ თანამშრომლობით საჯარო პარკის ტერიტორია დაასუფთავეს. მდინარის ნაპირზე სპეციალური ბანერები დამონტაჟდა. თხილის პლანტაციებზე საგაზაფხულო სამუშაოების დროს ახალგაზრდებმა თხილის ბუჩქების მოჭრის შემდეგ დარჩენილი ღეროების გამოყენებით ნარჩენების შესაგროვებლად 2 კონტეინერი დაამზადეს. ერთი ასეთი კონტეინერი პარკში დამონტაჟდა, მეორე კი მუზეუმის ეზოში. ორგანიზაცია აგრძელებს ამ მიმართულებით აქტიურ მუშაობას.

- **დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის სოფელ არბოშის პროექტი „ვიცხოვროთ სუფთა გარემოში“.**

არბოშის ქალთა და ახალგაზრდობის საზოგადოებრივი ცენტრის მიერ ინიცირებული პროექტი მიზნად ისახავდა გარემოს დაბინძურების შემცირებას და ნარჩენების ღია წვის თანდათანობით აღმოფხვრას ბიოდეგრადირებადი საყოფაცხოვრებო ნარჩენების გადამუშავების მნიშვნელობის შესახებ საზოგადოების ინფორმირებულობის გაზრდის გზით. პროექტის ფარგლებში შექმნილი იქნა ბალის მტვერსასრუტი, ასევე მებაღეობის სხვა ხელსაწყოები და დამონტაჟდა მოდელის (სადემონსტრაციო) კომპოსტერი. პროექტის განხორციელებაში სულ 40 ადამიანი იყო ჩართული, მათ შორის ქალთა საინიციატივო ცენტრის წევრები, ეკოკლუბის წევრები, ასევე სოფლის ადგილობრივი მოსახლეობა.

- **ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის სოფელ ნატანების პროექტი „ისწავლე დედამიწის მხარდაჭერა“.**

პროექტის ფარგლებში სოფლის საჯარო სკოლაში მოეწყო სპეციალური გარემოსდაცვითი რესურსების კლასი. ოთახი შედგება შემეცნებითი, გასართობი, პრეზენტაციისა და კითხვის ზონებისგან და ემსახურება ადგილობრივი ეკოკლუბის ფუნქციონირების გაუმჯობესებას. რესურს ოთახი განსაკუთრებით პოპულარულია ახალგაზრდებში; მისი კარი მუდმივად ღიაა სხვადასხვა ღონისძიებებისა და ცნობისმოყვარე ვიზიტორებისთვის.

- **ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტის სოფელ შრომის პროექტი „ნარჩენების გადამუშავება და არა ბუნება“.**

პროექტი მიზნად ისახავს შრომის მოზარდების გარემოსდაცვითი ტექნიკის ამაღლებას და სოფელში სუფთა, ჯანსაღი და უსაფრთხო გარემოს პოპულარიზაციას. პროექტის ფარგლებში მოსწავლეთა საუკეთესო მოსწავლეები მიწვეულნი იყვნენ გარემოსდაცვითი სლოგანის კონკურსში მონაწილეობის მიღება. გამარჯვებულის სლოგანი დაიბეჭდა 230

ტექსტილის ჩანთაზე და ყველა პროექტის ფარგლებში შექმნილ 200 საინფორმაციო ფურცელზე. ჩანთები დარიგდა სხვადასხვა სათემო მაღაზიებში და ობიექტებში.

- **ხოზის სოფელ პირველი მაისის „მწვანე ბიბლიოთეკის“ პროექტი.**

მიზნად ისახავდა ნარჩენების ღია დანვრილებით გარემოზე ზემოქმედების შემცირებას. ოთხი სოფლის საჯარო სკოლაში არსებული ეკოკლუბების ბავშვების მონაწილეობით, ამ სოფლის მოსახლეობის მიერ ინიცირებულია ინფორმაცია ქალაქის ნარჩენების გადამუშავების სარგებლობის შესახებ. ტოლისყურის განათლებისა და განვითარების ცენტრის სკოლით, ოთხი საჯარო სკოლის ეკოკლუბის 10-მა მოხალისემ მაკულატურის კონტეინერი დაამზადა; ამ პროდუქტების სხვადასხვა ფერში 5 მუყაოს ყუთი დახატეს და საინფორმაციო სტიკერები დაანებეს. სოფლების თორსას, ხეთაში, ხამისყურსა და პირველ მაისის საჯარო სკოლებში მაკულატურის ოთხი კონტეინერი დამონტაჟდა; მეხუთე კონტეინერი ასოციაცია „მერკური“-ს ოფისში განთავსდა.

პროექტის მიზანი იყო ნარჩენების ღია წვის სექცია. გადანყდა ეკოკლუბის ბავშვების ჩართვა ნარჩენების მართვის თანამედროვე მიდგომების შესახებ საინფორმაციო კამპანიაში; ამ დაგეგმარების სოფ. ნოქალაქევის სამივე რაიონში მოწყობილი საინფორმაციო შეხვედრები ერთმანეთთან ერთად. გარდა ამისა, ე.წ. მდინარის ნაპირზე სპეციალური ბანერები დამონტაჟდა. თხილის პლანტაცია საგაზაფხულო სამუშაოების ბუღალტერიის სტუდენტებისთვის თხილის პლანტაციების მომზადების შემდეგ რჩება ღების ამოღების ნარჩენების შესაგროვებელი ელემენტები 2 კონტეინერი მზადდება. ერთი ასეთი კონტეინერი პარკში დამონტაჟდა, მეორე კი მუზეუმის ეზოში. ორგანიზაცია აგრძელებს ამ აქტიურ მუშაობას.

- **დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის სოფელ არბოშიკის პროექტი „ვიცხოვროთ სუფთა გარემოში“.**

არბოშიკის ქალთა და ახალგაზრდების საზოგადოებრივი ცენტრის მიერ ინიცირებული პროექტი მიზნად ისახავდა გარემოს დაბინძურებას და ნარჩენების ღია წვის შედეგად აღმოჩნდება. პროექტის ფარგლებში შექმნილი იქნა ბალის მტვერსასრუტი, ასევე მებაღეობის სხვა ხელსაწყოები და დამონტაჟდა მოდელის (სადემონსტრაციო) კომპოსტერი. პროექტში სულ 40 ადამიანი იყო ჩართული, მათ შორის ქალთა საორგანიზაციო ცენტრის წევრები, ეკოკლუბის წევრები, ასევე სოფლის ადგილობრივი მოსახლეობა.

- **ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის სოფელ ნატანების პროექტი „ისწავლე დედამინის მხარდაჭერა“.**

პროექტის ფარგლებში სოფლის საჯარო სკოლაში მოწყობა გარემოსდაცვითი რესურსების კლასი. შედგება შემეცნებითი, გასართობი, პრეზენტაცია და კითხვის ზონის ცალკეული ოთახი და ემსახურება ადგილობრივი ეკოკლუბის ფუნქციონირების გაუმჯობესებას. რესურსების ოთახი განსაკუთრებით პოპულარული ახალგაზრდები; მისი კარი ღიაა სხვადასხვა ღონისძიებებისა და ცნობისმოყვარე ასაკისთვის.

დაინტერესებულ მხარეებთან დიალოგის შეხვედრები ნარჩენების მართვის საკითხებზე - ამ აქტივობის ფარგლებში შეიქმნება კითხვარი ნარჩენების საკითხებზე, მათ შორის ღია ნარჩენების წვის საკითხებზე და დაახლოებით 1000 პონდენტს მიმართა პროექტის გუნდმა და თემის ლიდერებმა 2018 წლის ბოლოს. კითხვები გაანალიზდა და შესაბამისი ანგარიში მომზადდა 2019 წლის თებერვალში.